

© Gerhard Gross

Lidija Dimkovska

Former Yugoslav Republic of Macedonia

РЕЗЕРВЕН ЖИВОТ (2012)

Backup Life

Publishing House Ili-Ili Skopje

Biography

Lidija Dimkovska was born in 1971 in Skopje, Macedonia. She is a poet, novelist, essayist, and translator. She studied Comparative Literature at the University of Skopje and took a PhD in Romanian Literature at the University of Bucharest. She has worked as a lecturer of Macedonian language and literature and as a lecturer of World Literature. Since 2001 she has been living in Ljubljana. In 2009, she received the Hubert Burda literary prize for young East European poets and, in 2012, she won the Tudor Arghezi international poetry prize in Romania. Her first book *Skriena Kamera (Hidden Camera)* won the Writers' Union of Macedonia award for the best prose book of the year.

Backup Life received the Writers' Union of Macedonia award for the best prose book of the year and was also shortlisted for the Utrinski Vesnik award for the best novel of the year.

Synopsis

Backup Life is an original story about two Macedonian Siamese twins joined at the head, Srebra and Zlata, and their struggle for individuality, privacy and a life of their own. The story is told by Zlata and begins in 1984, in a June suburban afternoon in Skopje, and it ends on August 18, 2012, at the exact same location. The game the characters play is the same: Fortune Telling. Later in the novel, their prophecies come true, but in a tragic fashion. In the beginning, Srebra and Zlata get to play the game; in the end, it belongs to Zlata's daughters, Marta and Marija, also twins. The circle is complete, including 28 years of living, growing, suffering pain, and experiencing love and hate. There is also darkness due to death, the separation of conjoined twins, and the break-up of joint Yugoslav republics and autonomous regions. Srebra is left on the outside: the circle closes without her, for she 'does not survive'. The novel takes in the death of a child, the heavy burden of guilt, hatred, weddings and funerals, incest, murder, passport falsification, a poverty of the soul disguised as social poverty, faith and God, holidays and traditions, masturbation, family dysfunction to the nth degree, and acculturation. The novel is a personal, political, and historical story about the time we live in and the people we identify with.

РЕЗЕРВЕН ЖИВОТ

Lidija Dimkovska

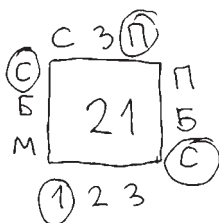
1984.

Тоа јунско попладне пред нашата зграда на периферијата на Скопје јас, Сребра и Розе си игравме една сосема нова игра: претскажување на судбината. Со бела креда врз вжештениот бетон во удолницата што водеше кон гаражите на станарите цртавме квадрати и во нив го впишувавме бројот на годините кога сакаме да се омажине. Сигурно му паѓавме в очи на секој минувач, а сè уште и на станарите седнати на балконите или застанати крај отворените прозорци од зградата што нè познаваа мошне добро: имено, јас и сестра ми бевме близначки, сијамски, со сраснати, споени глави кај слепоочниците, веднаш над моето лево и нејзиното десно уво. Такви се бевме родиле, за наша несреќа, а за срам на нашите родители. И двете имавме долги, густы костенливи коси што ни го затскриваа, или барем така мислевме, местото на сраснатоста; на прв поглед изгледавме како да сме клекнати со допрени глави една до друга, а удољу телата ни беа слободни, облечени во летни фустанчиња без прерамки, со ластик над градите, јас во зелено со ситни жолтеникави цветчиња, а сестра ми во црвено, со сини и бели точкички. Сестра ми, Сребра, а јас, Злата, на 12-годишна возраст можевме само да се срамиме од нашите имиња. Како може деца, девојчиња, да се викаат Сребра и Злата? И онака веќе обележани деца, со сраснати глави, ненормални за околината. Тоа се

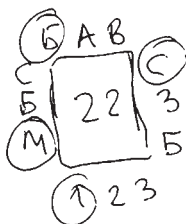
имиња за стари жени, за тетки што чистат по влезовите или за продавачки на компири пред пекарницата. Мама секогаш нè замолчуваше со аргументи кога повторно ќе се побуневме за имињата: „Така сакаше кумот, Злата по света Злата Мегленска, а Сребра по некоја си Сребра Апостолова што погубила два бега во Лерин.“ „Глупав“, беше секогаш нашиот коментар, еден од ретките што ни беше заеднички. Од крштевката наваму кумот никогаш повеќе не стапна во нашиот дом, како да пропадна вземи. Поточно, заминал на печалба во Австралија и засекогаш нè отпишал од неговата свест. „Злата на клада, Сребра без ребра“, нè задеваа децата од улицата и освен Розе, а понекогаш и Богдан, никој друг и не си играше со нас. Едни не ги пуштаа родителите, да не имаат ноќе кошмари ако преку ден си играат со нас, „ненормалните“, а други сами бегаа и оддалеку нè гагаа со каменчиња извикувајќи „ретардирани“. Розе беше единствената што немаше тешкотии со нашата физичка мана, живееше на вториот кат во нашиот влез, беше една година поголема од нас, имаше густа црна кадрава коса и беше црномурна, малку пониска, но поцврста, зашто има деца што се кревки, чиниш ветрот ќе ги дувне, со тенки нозе, блед лик и ситни, костенливо-зелени очи, како нас, а има деца што изгледаат мускулесто, здраво, тешки за носење в раце, со цврсти дланки, како Розе. Беше многу решителна и нејзиниот збор беше толку цврст што секогаш се сложувавме со нејзините предлози. Така беше и тој ден, кога предложи да нацртаме квадрати, да ја впишеме во нив возраста на нашата посакувана мажачка, над квадратот да напишеме по три почетни букви на нашите симпатии – кандидати за мажи, под квадратот да напишеме броеви од еден до три – колку деца сакаме да имаме, од левата страна да ги

ставиме почетните букви на трите финансиски состојби на нашите мажи (сиромашен, богат и милионер), а на десната страна на квадратот да напишеме почетни букви на три градови во кои би сакале да живееме со нашите мажи. Мојот квадрат и квадратот на Сребра беа близу еден до друг, а Розе го нацрта својот малку понастрана од нашите. Потоа ги пребројувавме напишаните знаци точно онолку пати колку што беше бројот впишан во средината на квадратот и ги заокружувавме знаците што ни се паѓаа. Вака изгледаа шемите на нашиот посакуван брачен живот некогаш во иднината:

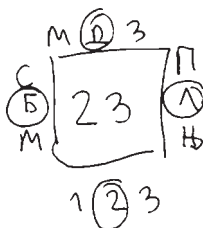
Розе

Злата

Сребра

Розе сакаше да се омажи по осум години, што и онака ѝ се чинеа многу, на 21-годишна возраст, исто како мајка ѝ, и ѝ се падна дека ќе се омажи со некое момче на П, да, колку убаво што ѝ се погоди токму симпатијата Панаит од Катерини каде што секој јули одеше со семејството на одмор, во некоја стара куќа со апартмани близу до катедралата на гратчето. Во соседниот двор живеел Панаит, симпатично момче кое за волја на Розе научило неколку македонски збора доволни за нивната срамежлива комуникација со погледи, криенки и капења во морето. О, ќе бидеме сиромашни, извика, зашто така и ѝ се погоди, дека Панаит ќе биде сиромашен, и дека ќе имаат едно дете, и дека ќе живеат во Солун, градот што Панаит го сакал најмногу од сè на светот, зашто таму се родил, како недоносче, таму му го спасиле животот и затоа секоја година со родителите оди на поклонение во црквата Свети Димитрија, да му се заблагодари на светецот. Само едно дете, тажно рече Розе, зашто си замислуваше кога ќе биде голема, среќна и омажена за Панаит – дом полн со деца, или барем со две, како што се таа и сестра ѝ, поголема од неа три години.

На Сребра која посакуваше да се омажи на 23-годишна возраст ѝ се погоди дека тоа ќе биде некое момче на буквата Д, иако такво не постоеше во нејзината свест, го стави онака, колку да има три машки имиња, дека Д ќе биде богат, дека ќе имаат две деца (Блазе си ти! , извика Розе), и дека ќе живеат во град на Л. „Во Лондон!“ извикав, и од изненадувањето малку ја повлекох и нејзината глава со својата. „Како во Лондон? Не ни знаеш како изгледа! И плус е толку далеку! Јас не сакам да живеам во Лондон! Како ќе живееш таму ако не живеам и јас? Само на себе мислиш!“ Да, уште од најраните години имав чувство дека Сребра секогаш мисли само на себе и дека воопшто не ѝ е грижа што имаме сраснати глави, што не можеме да имаме одвоени животи туку еден заеднички, како да сме една личност во две полуспоени тела. Сè моравме да правиме заедно: да јадеме, да спиеме, да одиме по нужда, на училиште, надвор, внатре, сè. Уште кога бевме мали и ноќе ќе ѝ се примочкаше, нагло ќе го отфрлеше јорганот и ќе срипаше од креветот што значи дека и мене ќе ме повлечеше крајно нечувствително, ќе ме разбудеше од сон неочекувано и ќе ме поставеше на нозе, иако сè уште бев во некакво бунило, меѓу сонот и јавето. Толку беше силна болката во делот кај што ни беа споени главите што извикував од ужас, а Сребра со стиснати заби веќе трчаше влечејќи ме кон тоалетот. Таму кога едната седеше на ве-це школката, другата мораше исто така да поткликне и да седне, а најчесто да тресне врз пластичната сина корпа за отпадоци, која ја поставувавме лево или десно од школката, во зависност која од нас клечеше врз школката, а во која не се фрлаше само хартијата за бришење што не беше тоалетна и мирислива, туку беше хартија за машина за пишување што мајка ни скришум ја

носеше од работа и потоа секој лист го кинеше не четири дела, за да можеме со нив да се бришеме по нужда, туку и кујнските отпадоци, остатоците од храната, и сè што беше смет. И јас честопати бев сурова, повлекувајќи ја нагло во некој правец, но бев свесна дека главите ни се физички сраснати, дека во секој миг треба да внимаваме на однесувањето за да не се повредиме, пред сè физички, зашто болката во слепоочниците кај што ни беа сраснати главите беше неиздржлива кога ненадејно ќе направевме некое ненајавено движење. Сребра беше исто така свесна дека сме две во едно, но само физички, кога ќе ја здоболеше главата, а психички не, правеше големи планови во животот и едноставно не ги поврзуваше со моите желби и нашите заеднички можности. Беше сигурна дека еден ден, кога ќе бидеме големи и кога ќе имаме многу пари, ќе можеме да платиме за операција за одвојување на сијамски близнаци. Толку многу веруваше во тоа што дури и со споени глави правеше планови како да сме веќе одвоени. Така беше и тогаш, со играта на претскажувањето, кога најмирно на свет ми рече: „Стопати сум ти рекла дека сакам да живеам во Лондон, а ти не си го ставила тука, еве, ти се паднала буквата С, сигурно Скопје, ама јас не останувам тука ни за жива глава! Во Лондон сигурно ќе можат да нè одвојат, таму има такви лекари“. Во очите веќе ми се собираа солзи. Најсилно што можев со левата рака ја штипнав за нејзиниот десен лакот. Сребра ја извиши левата рака и преку сопствената глава ме удри најсилно што можеше по главата. Тие нејзини удари по главата што ме болеа по цели денови. Мама еднаш ѝ рече „Така ќе ѝ го дупнеш мозокот, па ќе се сликаме после“, а тато, како и секогаш, додаде: „Изелици низаедни, го изедовте светот“. Иако главите ни беа сраснати и тоа

преку заедничка вена низ која нашата крв се мешаше и во мигови на возбуда, вознемиреност и други крајни ситуации во нашиот живот и двете чувствувавме како да ни бие срцето во слепоочниците, сепак размислувавме поинаку, значи мозоците внатре не ни беа сраснати, што не знам дали беше среќна или несреќна околност на нашиот живот. Затоа Сребра кога ќе ме удреше по главата секогаш и ќе ми просаскаше: „Немој да си зуцнала дома!“ Но, сега не успеа да рече ништо, зашто јас почнав толку силно да плачам што Розе веднаш се наведна над нас и ми ги избриша очите со рака. „Еј, Злата, немој, види колку убаво ти се паднало, маж ти ќе биде милионер и ќе имате едно дете, а со милионите сигурно ќе најдете и лекар да ви ги одвои главите“.

Backup Life

Lidija Dimkovska

Translated from the Macedonian by Ljubica Arsovska and Peggy Reid

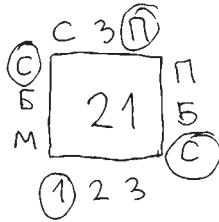
1984

That June afternoon in front of our block of flats on the outskirts of Skopje, Srebra, Roza and I played a completely new game: fortune telling. On the hot concrete of the sloping driveway leading to the residents' garages, we used white chalk to draw squares then wrote in them the age at which we wanted to get married. We must have been a sight for every passer-by, and even more for the neighbours sitting on their balconies or standing by the open windows of our block of flats, who knew us very well: in fact my sister and I were twins, Siamese twins, with heads joined at the temple, right above my left and her right ear. We were born like that, to our misfortune and the great shame of our parents. We both had long, thick chestnut-brown hair that covered the place where we were joined, or at least so we thought; at first sight it looked as if we were squatting with our heads leaning together, and all the way down our bodies were free, dressed in little summer dresses with no shoulder straps but held up with elastic above the breast, I in a green dress with little yellow flowers, and my sister in a red one with blue and white dots. At the age of twelve the only thing my sister, Sreba, and I, Zlata, could be ashamed of was our names. How could anyone name their children, girls, Srebra (Silver) and Zlata (Gold)? Children already marked at that, by joined heads, and abnormal as far as other people were concerned. These were names for old

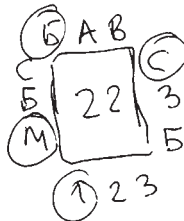
women, for stair-cleaners, or for the women selling potatoes in front of the bakery. Mum used to silence us with arguments when we came down on her about our names: “That’s how your godfather wanted it, Zlata after Saint Zlata of Meglen, and Srebra after a certain Srebra Apostolova who killed two beys in Lerin.” “Stupid,” that was always our comment, one of the few that were concerted. The godfather never set foot in our house after the christening, it was as if the earth had swallowed him up. In fact he had left for Australia to earn a living and wrote us off his consciousness for ever. “Zlata in the gutter, Srebra no vertebra,” the children teased us in the street, and apart from Roza, and sometimes Bogdan, no one else ever played with us. Some weren’t allowed to by their parents, so that they wouldn’t have nightmares from playing with us, the “abnormal”, during the day, and others fled us of their own free will and threw pebbles at us from a distance, shouting “retards”. Roza was the only one who had no problem with our physical impairment; she lived on the second floor of our block of flats, a year older than us, with thick curly black hair and a darkish face, a little on the short side, but sturdy, for there are children that are delicate, you’d think the wind would blow them away, with thin legs, pale faces and small chestnut brown-green eyes, like us, and there are children that look full of muscle, healthy, heavy to carry in the arms, with firm hands, like Roza. She was very strong-willed and her word was so firm that we always agreed to her suggestions. That day too, when she suggested we drew squares, write the age we wanted to get married at in them, then the initials of the names of three boys we fancied – candidates for husbands – above the squares, then under the squares the numbers one to three: how many children we’d have, on the left the initial letters of three financial statuses for our

husbands (poor, rich and millionaire) and on the right the first letters of three cities where we would like to live with our husbands. My square and Srebra's were close to each other, and Roza drew hers a little further away. Then we counted the signs we'd written exactly as many times as the number we'd written in the centre of our squares and circled the letters and numbers we'd arrived at by this counting. This is what the graphics of the married lives we wished for ourselves at some future time looked like:

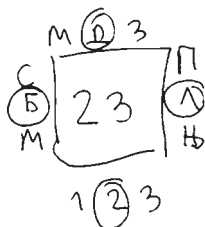
Роза (Roza)

Злата (Zlata)

Сребра (Srebra)

Roza wanted to marry in eight years, which seemed a long time to her, at the age of 21, like her mother, and it fell out that she would marry a boy whose name began with P, yes, it was so nice, she'd got Panait from Katerini where she went with her family every summer for the holiday, staying in some old house with apartments to let near the cathedral. In the house with the garden next door lived Panait, a nice boy who had learned a few Macedonian words for love of Roza, enough for their shy communication with glances, hide and seek, and swimming in the sea. "Oh, we shall be poor!" she exclaimed, because that was what the counting showed, that Panait would be poor, that they would have one child, and that they would live in Salonika, the city Panait loved more than any other in the world because he had been born there, a premature baby, and they saved his life there and that was why once a year he and his parents went on a pilgrimage to the Church of St. Demetrius, to thank the saint. "Only one child," Roza said sadly, because she'd been imagining that one day when she was grown up and happily married to Panait she'd have a house full of children, or at least two, like her and her sister, three years her senior.

To Srebra, who wished to get married at the age of 23, it fell out that she would marry a boy whose name began with a D, although no such name existed in her mind, she'd scribbled it off the top of her head so as to have three boys' names, that D would be rich and that they'd have two children ("Good for you!" Roza exclaimed) and that they'd live in a city with a name beginning with L. "In London!" I cried out, and overcome with surprise I pulled a little at her head with mine. "Why in London? You don't even know what it looks like! And besides, it's so far away! I don't want to live in London! How will you live there if I don't too? You're only thinking of yourself!" Yes, even in childhood I had the feeling that Srebra always thought only of herself and that she couldn't care less that we were joined at the head, that we couldn't possibly have separate lives but a single one shared, as if we were one person in two semi-joined bodies. We had to do everything together: eat, sleep, go to the toilet, to school, out, in, everything. Even when we were little if she felt like peeing at night, she used to throw off the quilt and jump out of bed, which meant she would tug at me extremely inconsiderately, she'd wake me up unexpectedly from my dreams and have me get to my feet although I was still in a sort of torpor, between dream and reality. The pain in the area where we were joined was so severe that I screamed with horror, while Srebra, teeth clenched, was already running to the toilet dragging me with her. And there, when one of us sat on the toilet bowl, the other had to bend her knees to sit, most often hitting her bottom, on the blue plastic waste bin that we moved to the left or the right of the toilet bowl depending on which of us was sitting on the bowl, the bin where we threw away not only the paper, which was not scented toilet paper but type-writer paper my mother had filched from her office and then torn every piece into

four so that we could wipe ourselves after relieving ourselves, but also the kitchen waste, leftovers, and anything that was rubbish. I was sometimes cruel too, pulling her suddenly in an unexpected direction, but I was aware that our heads were physically conjoined, that we should be careful in our movements every minute so as not to hurt ourselves, most of all physically, because the pain in the temples where our heads were joined was unbearable when one of us made a sudden unannounced movement. Srebra was also aware that we were two in one, but only physically, when her head started to ache, but mentally she was not, and she used to make great plans for her life which she simply didn't relate to my wishes and our shared capacities. She was sure that one day, when we were grown up and had a lot of money, we'd be able to pay for surgery to separate Siamese twins. She believed it so intensely that even when our heads were still conjoined she was making plans as if we'd already been separated. It was like that then too, with the fortune-telling game, when she said to me in an absolutely calm voice: "I've told you a hundred times that I want to live in London, and you haven't written it here, look, what you got is the letter S, it must be Skopje, but I'm not staying here, not for anything in the world! In London they're sure to be able to separate us, there are doctors like that there." My eyes were already filling with tears. I pinched her as hard as I could on her right elbow with my left hand. Srebra raised her left arm over her head and hit me on the head as hard as she could. Those blows on the head she used to give me hurt for days. Mum once said to her: "If you go on like this, one day you'll make a hole in her brain, and I don't dare think what will happen to us then!" And Dad, as always, added: "Voracious beings, you've eaten up the world!" Although our heads were not only joined but shared a vein at that, where

our blood mixed so that in moments of excitement, anxiety or other extreme situations in our life we both felt as if our hearts were beating in our temples, we nevertheless thought differently, which meant that our brains were not conjoined and I still don't know if that was a fortunate or unfortunate circumstance in our lives. It was why whenever Srebra hit me on the head she hissed at me: "Don't you dare tell about this at home!" But this time she didn't manage to say anything because I started to cry so desperately that Roza immediately bent over us and wiped my tears away with her hand. "Come on Zlata, don't, see how nicely it's all turned out for you, your husband will be a millionaire and you're going to have one child, and with all those millions you're sure to find a doctor to separate your heads."

EUROPEAN UNION
PRIZE FOR LITERATURE

2013

Lidija Dimkovska

Former Yugoslav Republic of Macedonia

РЕЗЕРВЕН ЖИВОТ

Backup Life

368 pp, 2012

Rights sold to (*Last Update – September 2013*):

Hungary: Napkút Kiadó Kft

Slovenia: Modrijan

Publishing House **Ili-Ili Skopje**

ul. Vasil Glavinov 3 – MK-1000 Skopje – Republic of Macedonia

Tel. +389 (0)2 3225 445

Fax +389 (0)2 3126 035

www.facebook.com/ilili.publishing

Contact: Publishing House – ilili@mail.com (Igor Angelkov)

ISBN: 978-608-4525-58-5

EUPL / FEP-FEE – Rue Montoyer, 31 – B-1000 Brussels – T. +32 (0)2 770.11.10

info@euprizeliterature.eu – www.euprizeliterature.eu

Culture
Programme

european
booksellers
federation

